19.01.23р. 01гр. укр. мова

Доброго дня! Тема уроку. Словосполучення з прийменниками в (у), при, за, із-за

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

ХІД УРОКУ

1. Робота з підручником (с.73-76)

Вивчення параграфа 21 «Словосполучення з прийменниками *в (у), при, за, із-за».*

Посилання на підручник:
https://pidruchnyk.com.ua/394-ukrayinska-mova-zabolotniy-10-klas.html

2. Лінгвістичне дослідження

- *Заповніть другу та третю колонки таблиці.*

Відмінки	Прийменники	Приклади
Родовий		
Давальний		
Знахідний		
Орудний		
Місцевий		

3. Творча робота

- Згадайте й запишіть по два фразеологізми з прийменниками ***в (у), при, за, із-за****. Поясніть їхнє значення.*

4. Складання пам'ятки

- Узагальніть відомості про вживання прийменників, склавши пам'ятку.

Зразок пам'ятки

Прийменник у вживається:
1. Між приголосними: *узяв у хлопця, пішов у кіно.*
2. Перед приголосними на початку речення: *У кімнаті тихо.*
3. Після паузи (розділового знака) перед приголосним: *Дитина — у плач.*
4. Між голосним і приголосним та завжди перед **в, ф, льв, св, тв, хв** тощо: *виглянув у вікно; у хвилини тривоги; зайшла у своїй справі.*
Прийменник *в* уживається:
1. Між голосними: *прийшла в аптеку; бачила в озері.*

2. Перед голосним на початку речення: *В іншій ситуації. В озері купатися краще.*
3. Після голосного перед приголосним (крім **в, ф, льв, св, хв** та ін.): *зайшли в ліс*; але: *побачила **у** вікно.*
Уживання прийменників *з, із, зі (зо):*
1. **З** уживається перед словом, що починається на голосний: *вийшов з автомобіля; узгодив з управлінням; вирішили з орендою приміщення.*
2. **З** уживається перед приголосним (крім **с, ш**): *одна з них мала вже приїхати; наш керівник — із Херсона; але: вийшов зі школи.*
3. **Із** уживається між приголосними (переважно **з, с, ц, ч, ш, щ**): *із сиром пироги; взяв із шафи; разом із часописом; приїхав із Сімферополя.*
4. **Зі** вживається перед сполученням приголосних, серед яких є **з, с, ц, ч, ш, щ**: *зустрівся зі старостами груп; виїхав зі Сходу; пізно прийшов зі школи.*
5. **Зо** (фонетичний варіант ***зі)*** уживається з числівниками два, три та займенником мною: *зустрівся зо (зі) мною; разів зо два.*

► На кожне правило наведіть власні приклади.

5. Самостійна робота

- *Поставте пропущені **у, в.***

... дужках наведено ставки з урахуванням капіталізації; знайшов ... полі; взяли ... аптеці; зустріли ...Львові; бачила ... метро; ... мене їх немає; бачили ... очах; Я знаю: ... таких справах не завжди все й зрозумієш; кинула ... яр; зайшла ... воду; зайшли ... урочище; заніс ... дім; розмовляли ... кімнаті; прийшов ... гості; ... Угорщину поїхали; одягнувся ... святковий одяг; була ... садку; завжди ... твоєму столі; потонули ... хвилях; побачити ... Вінниці.

6. Практична робота

- *Поставте на місці крапок потрібний прийменник, поясніть, чим ви при цьому керувались.*

1. Стоїть гора високая, ... горою гай, зелений гай, густесенький, неначе справжній рай (*Л. Глібов).* 2. Там ... горі високій Росте дерен широкий, А ... того дерена вийшла дівка молода *(Нар. творчість).* 3. Ой, не гудіть ... мною, голуби, не клопочіть молодої голови *(Нар. пісня).* 4. Ой, коню, мій коню, не грай ... мною, не неси мене ... чистому полю *(Нар. балада).*

Слова для довідок: **під, на, з-під, наді, піді, по.**

7. Творча робота

- Складіть речення, у яких би прийменники *з — в (у), перед — після, під — над, до — після* разом з іменниками, числівниками, займенниками виражали антонімічні відношення.

8. Граматична робота

- *Перепишіть речення, відповідно до змісту доберіть з дужок прийменник, поставте іменник чи займенник у потрібному відмінку. Свій вибір обґрунтуйте.*

- Визначте відмінок, з яким уживається той чи той прийменник.

1.І вітряк *(із-за, з-за, зі) (гай)* крилами махає, і дуб зелений, мов козак, *(із, з, зі) (гай)* вийшов та гуляє *(попід, під, понад) (гора) (Т. Шевченко)*. 2. Пливи, косо, тихо *(по, за) (вода),* а я піду услід *(по, за) (ти) (Нар. творчість)*. 3. *(Над, наді) (я)* ясні зорі *(в, у, уві) (Десна)* кинули вінки, і купальська синь прозора їх несе, немов роки *(М. Стельмах)*. 4. *(Над, наді, надо) (я)* небес бірюза, *(під, піді, підо) (я)* шовкова трава. Здрастуй, земле, умита дощами *(О. Підсуха)*.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Вивчити правила §21.
« Словосполучення з прийменниками в (у), при, за, із-за »

2. Виконати вправу (249 с. 76).